

EUROOPA KOHTU OTSUS

14. oktoober 1976*

[...]

Kohtuasjas 29/76,

mille esemeks on Euroopa Kohtule tsiviil- ja kaubandusajades kohtualluvust ja kohtuotsuste täitmist käsitleva 27. septembri 1968. aasta konventsiooni Euroopa Kohtu poolse tõlgendamise 3. juuni 1971. aasta protokollis artikli 1 alusel Oberlandesgericht Düsseldorf'i esitatud taotlus, millega soovitakse saada nimetatud kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co. KG, Düsseldorf,

ja

Euroopa Lennuliikluse Ohutuse Organisatsioon (Eurocontrol), Brüssel,

eelotsust 27. septembri 1968. aasta konventsiooni artikli 1 esimeses lõigus kasutatud "tsiviil- ja kaubandusajade" mõiste tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president H. Kutscher, kodade esimehed A. M. Donner ja P. Pescatore, kohtunikud J. Mertens de Wilmars, M. S. rensen, Lord Mackenzie Stuart ja A. O'Keefe,

kohtujurist: G. Reischl,

kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

otsuse

Põhjendused

Oma 16. veebruari 1976. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 18. märtsil 1976, esitas Oberlandesgericht Düsseldorf tsiviil- ja kaubandusajades kohtualluvust ja kohtuotsuste täitmist käsitleva 27. septembri 1968. aasta konventsiooni (edaspidi konventsioon) Euroopa Kohtu poolse tõlgendamise 3. juuni 1971. aasta protokollis alusel Euroopa Kohtule küsimuse, kas konventsiooni artikli 1 esimeses lõigus sisalduva mõiste

* Kohtumenetluse keel: saksa

“tsiviil- ja kaubandusasjad” tõlgendamisel tuleb kohaldada selle riigi õigust, kus kohtuotsus on tehtud, või selle riigi õigust, kus toimub täitmisele pööramise määrusega seotud menetlus.

Esitatud materjalidest ilmneb, et nimetatud küsimus on tekkinud konventsiooni III jaotise 2. jaos kirjeldatud menetluses, milles Eurocontrol on palunud Saksamaa pädeval kohtul anda määrus Belgia kohtu poolt tehtud otsuse täitmisele pööramiseks, millega LTU-d kohustati maksma teatud summasid Eurocontrol’ile viimase seadmete ja teenuste kasutamise eest.

Artikli 1 kohaselt kohaldatakse konventsiooni “...tsiviil- ja kaubandusasjade suhtes igat liiki kohtutes”. Artikli 1 teises lõigus sätestatakse, et konventsiooni ei kohaldata 1) füüsiliste isikute õigus- ja teovõime, abielusuhetest tulenevate varaliste õiguste, testamentide ja pärimise suhtes; 2) pankrotimenetluste, maksejõuetute äriühingute või teiste juriidiliste isikute likvideerimismenetluste, kohtumenetluse, kompromissi tegemise ja muude selliste menetluste suhtes; 3) sotsiaalkindlustuse suhtes; ega 4) vahekohtute suhtes.

Ehkki artikli 1 kohaselt kohaldatakse konventsiooni igat liiki kohtutes, kus menetlus on algatatud, välja arvatud teatud valdkondades, ei sisalda artikkel 1 mingeid täpsemaid üksikasju kõnesoleva mõiste tähenduse mõistmiseks.

Kuna artikli 1 eesmärk on määratleda konventsiooni kohaldamisala, ei tohiks nimetatud sättes sisalduvaid mõisteid tõlgendada ühe või teise osalisriigi siseriiklike õigusaktide alusel, sest vastasel juhul ei ole võimalik tagada, et konventsioonist osalisriikide ja konventsiooni kohaldamise objektideks olevate isikute õigused ja kohustused on võimalikult võrdsed ja ühtsed.

Sätestades, et konventsiooni kohaldatakse “igat liiki kohtutes”, osutab artikkel 1 sellele, et “tsiviil- ja kaubandusasjade” mõiste tõlgendamisel ei või lähtuda ainult sellest, kuidas kohtualluvus jaguneb teatud riikides eksisteerivate erinevat liiki kohtute vahel.

Seega tuleb kõnesolevat mõistet pidada iseseisvaks ja selle tõlgendamisel tuleb arvesse võtta esiteks konventsiooni eesmärged ja süsteemi ning teiseks siseriiklike õigussüsteemide kogumist tulenevaid üldpõhimõtteid.

Kui läheneda kõnesoleva mõiste tõlgendamisele sellisel moel, iseäranis konventsiooni III jaotise sätete kohaldamisel, tuleb teatud liiki kohtuotsused konventsiooni kohaldamisalast välja arvata kas menetlusosaliste õigussuhete või menetluse eseme tõttu.

Ehkki avalik-õiguslike organisatsioonide ja eraõiguslike isikute vahelistes vaidlustes tehtud teatud kohtuotsused võivad kuuluda konventsiooni kohaldamisalasse, on olukord teine, kui tegemist on sellise organisatsiooni tema volituste rakendamisega.

Sellise olukorraga on tegemist näiteks siis (nagu ka põhikohtuasja poolte vahelises vaidluses), kui vaidlus puudutab eraõigusliku isiku poolt avalik-õiguslikule riiklikule või rahvusvahelisele asutusele viimase seadmete ja teenuste kasutamise eest makstud tasu tagasinõudmist, iseäranis siis, kui taoline kasutamine on kohustuslik ja erandlik.

Eriti on sellise olukorraga tegemist siis, kui tasumäärad, arvutusmeetodid ja tasude sissenõudmise menetlused määratakse kasutajate suhtes kindlaks ühepoolset, nagu ka kõnesoleval juhtumil, kus asjaomane organisatsioon on ühepoolset kehtestanud kohustuse

täitmise kohaks oma registrijärgse asukoha ja valinud siseriiklikud kohtud, mis on pädevad otsustama kohustuse täitmise üle.

Seega tuleb esitatud küsimusele vastata, et konventsiooni ja iseäranis selle III jaotise kohaldamisel ei tule “tsiviil- ja kaubandusajade” mõiste tõlgendamisel lähtuda ühe asjaomase riigi õigusaktidest, vaid arvesse tuleb võtta esiteks konventsiooni eesmärged ja süsteemi ning teiseks siseriiklike õigussüsteemide kogumist tulenevaid üldpõhimõtteid.

Nende kriteeriumite kohaselt ei kuulu konventsiooni kohaldamisalasse kohtuotsus, mis on tehtud avalik-õigusliku organisatsiooni ja eraõigusliku isiku vahelises vaidluses, kui tegemist on avalik-õigusliku organisatsiooni poolt tema volituste rakendamisega.

Kohtukulud

Saksamaa valitsuse, Itaalia valitsuse ja Euroopa Ühenduste Komisjoni poolt Euroopa Kohtule märkuste esitamisel kantud kulusid ei hüvitata.

Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus Oberlandesgericht Düsseldorf’is poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS,

vastates Oberlandesgericht Düsseldorf’i poolt 16. veebruari 1976. aasta otsusega esitatud küsimusele, otsustab:

1. Tsiviil- ja kaubandusajades kohtualluvust ja kohtuotsuste täitmist käsitleva 27. septembri 1968. aasta konventsiooni ja iseäranis selle III jaotise kohaldamisel ei tule “tsiviil- ja kaubandusajade” mõiste tõlgendamisel lähtuda ühe asjaomase riigi õigusaktidest, vaid arvesse tuleb võtta esiteks konventsiooni eesmärged ja süsteemi ning teiseks siseriiklike õigussüsteemide kogumist tulenevaid üldpõhimõtteid.

2. Konventsiooni kohaldamisalasse ei kuulu kohtuotsus, mis on tehtud avalik-õigusliku organisatsiooni ja eraõigusliku isiku vahelises vaidluses, kui tegemist on avalik-õigusliku organisatsiooni poolt tema volituste rakendamisega.

Kutscher

Donner

Pescatore

Mertens de Wilmars

Sjrensén

Mackenzie Stuart

O’Keeffe

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 14. oktoobril 1976 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

A. Van Houtte

H. Kutscher